

Barbara Lepówna

Chmielno, pow. Kartuzy

Informator Archeologiczny : badania 5, 161-162

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Reszta calca obniżała się w kierunku południowym o 0,5 m. Stopa fundamentowa muru występuje na głębokości 2,2 m od dzisiejszej powierzchni /chodnik wokół kościoła/. Fundament był utworzony z dwóch warstw kamieni narzutowych /spajanych zaprawą/ o łącznej grubości 80 cm. Pierwotnie fundament był zagłębiony 60-70 cm poniżej ówczesnej powierzchni.

BRONIEWICE, pow. Mogilno

patrz neolit

BRZOSTOWO NOWE, pow. Wyrzysk
Stanowisko 1

patrz okres lateński

CHMIELNO, pow. Kartusy

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadziła dr Barbara Lepówna. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośrednio-wieczne /X-XIII w./.

Grodzisko położone jest na wąskim przesmyku między jeziorami Białym i Kłodne, w miejscu z natury obronnym. Stosunkowo dobrze zachowały się wały grodu oraz podgrodzia. Od strony jezior gród najprawdopodobniej nie był ufortyfikowany.

W odniesieniu do w. XIII spotykamy o Chmielnie kilka wzmianek w źródłach pisanych. W 1284 r. mowa jest o kasztalanii. W literaturze sakroszaniene jest przeswiadczenie o starej metryce grodu /w. VII/. Dotychczasowe badania sądu tego nie potwierdzają.

Wewnątrz grodu pod wałem założone wykop o wymiarach 3 x 5 m. Na głębokości 70-80 cm pod powierzchnią pojawił się kamienny fundament bliżej nieokreślonego obiektu o kształcie prostokąta lub kwadratu /długość ściany odkrytej w całości wynosi 3,40 m/, wnętrze natomiast jest okrągłe /promień wynosi 1,60 m/. Ustalenie charakteru tego obiektu umiarkowane jest od wyników dalszych badań. Nie wykluosony jest jego charakter produkcyjny.

Warstwa kulturowa dostarczyła dużej ilości ceramiki i kości zwierzęcych. Z ciekawszych zabytków wymienić należy: 2 oszki, 2 gliniane przędliki, część bursztynowego paciorka, 3 noże żelazne oraz fragment dwustronnego grzebienia keśnianego. Z wytopem żelaza łączny należy 3 żużle żelazne. Uzyskane również próbki polepy do badań archeomagnetycznych. Na tym etapie badań całość materiału pozwala ustalić chronologię grodziska na wieki X-XIII.

W roku bieżącym badania miały charakter sondatowy.¹ Zaplanowane zostały w ramach długofalowej akcji weryfikacji grodzisk w woj. gdańskim.² Ze względu na niekawe wyniki, konieczność odsłonięcia całego fundamentu oraz eksploracji warstwy kulturowej w jego obrębie, badania będą kontynuowane w roku przyszłym.³

**CZEKANÓW, pow. Sokółów Podlaski Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie**

Badania prowadziła mgr Barbara Zawadzka-
Antosik; Finansowało PMA w Warszawie.⁴ Trze-
ci sezon badań.⁵ Omentarsyskie szkieletowe
z XII-XIII w.⁶ oraz ślady osadnictwa z
wczesniejszych okresów.⁷

Przebadano 334 m² powierzchni omentarsyską; wyeksplorowano 16
grobów szkieletowych /co stanowi już 50 grobów odkrytych na stanowis-
sku/, 2 ciałopalne i 16 jam.⁸

Groby szkieletowe charakteryzują się dobrym stanem zachowania
kości i materiału nabytkowego.⁹ Trzy groby wystąpiły pod brukiem kami-
nym, pozostałe na terenie pozbawionym kamieni, na ogół w jamach gro-
bowych, niekiedy głęboko wkopanych w całość.¹⁰ Potwierdza się rzędowy
układ grobów na omentarsysku, orientację zachodnią i wschodnią szkie-
letów, chowanie zmarłych w trumnach drewnianych sbijanych żelaznymi
gwoźdźmi.¹¹ Połowa tegorecznych grobów to pochówki małych dzieci, na
ogół bez wyposażenia /tylko w dwóch wystąpiły paciorki szklane/. Z po-
stających, interesujące są trzy groby: grób Nr 37, w którym pierście-
nek z brązu i kości palca wystąpiły w otworze ustnym zmarłej, grób
Nr 38 - zawierający 23 gwoździe żelazne i grób Nr 39 - z toporem że-
laznym i grotem strzały.¹² Wyposażenie grobów to przeważnie paciorki
szklane i brązowe, pierścienki, kabłąski skromione i szaszynki z brą-
zu, noże, krzesiwa i gwoździe żelazne oraz maczysia gliniana.¹³ Ogółem
w czasie tegorecznych prac znaleziono 180 przedmiotów, część z nich
luźne w piasku, pochodzi prawdopodobnie z poniszczonych grobów.¹⁴ Ma-
teriał nabytkowy potwierdza datowanie omentarsyska na XII-XIII wiek.¹⁵

Na temat chronologii dwóch jamowych grobów ciałopalnych nie
można nic pewnego powiedzieć, ponieważ nie zawierają materiału ściśle
datującego.¹⁶ Spośród 16 jam na uwagę zasługują dwie: jedna z materia-
łem ceramicznym kultury trzeckieckiej i druga /będąca być może chata/
z ręcznie lepiącą ceramiką, którą wstępnie można datować na VI-VII w.¹⁷

Z uwagi na interesujące rezultaty badań przewiduje się konty-
nuowanie prac wykopaliskowych w roku przyszłym.¹⁸